

Mrozowski, Krzysztof

Zapomniany kongres techników

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 22/2, 287-294

1977

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Mrozowski
(Warszawa)

ZAPOMNIANY KONGRES TECHNIKÓW

Lata trzydzieste naszego stulecia, a szczególnie druga ich połowa, były dla organizacji technicznych istniejących w Rzeczypospolitej okresem ożywionego działania. Ożywienie to spowodowane było koniecznością rozwiązania problemów bezpośrednio dotyczących środowisk technicznych. Wśród nich pierwszoplanowymi były: nowelizacja ustawy z 1922 r. o tytule inżyniera, zorganizowanie samorządu pracowników techniki, ustalenie przepisów gwarantujących uprawnienia zawodowe inżynierom i technikom. Dyskusje prowadzone między organizacjami inżynierskimi a organizacjami zrzeszającymi techników ze średnim wykształceniem, dotyczące powyższych spraw osiągnęły w tych latach punkt kulminacyjny, doprowadzając do pewnych rozwiązań zadowalających obie strony. Rozwiązaniem takim był np. projekt ustawy o Naczelnej Radzie Technicznej opracowany przez Związek Polskich Inżynierów RP. i Rady Stowarzyszeń Techników RP podległych Naczelnej Radzie Technicznej. Projekt ten poparty został przez obradujący w grudniu 1935 r. Ogólnopolski Zjazd Związków i Stowarzyszeń Technicznych¹.

W 1935 r. utworzona została Naczelna Organizacja Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej, w której skład weszły następujące organizacje: Związek Polskich Inżynierów Elektryków, Stowarzyszenie Inżynierów Wychowanków Wydziału Mechanicznego PW, Związek Polskich Inżynierów Kolejowych, Społeczne Zrzeszenie Inżynierów RP, Związek Polskich Inżynierów Budowlanych, Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie, Związek Inżynierów Chemików, Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich, Związek Inżynierów Drogowych RP, Stowarzyszenie Architektów RP, Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Przemysłu Naftowego². Celem tej organizacji była konsolidacja środowisk technicznych i skupienie ich wysiłku na pracach służących poprawie stanu gospodarki narodowej.

Naczelna Organizacja Inżynierów stanowić miała również realną siłę występującą w obronie stanu inżynierskiego w dyskusjach na tematy zasadnicze toczone z technikami legitymującymi się dyplomami średnich szkół technicznych.

Zadanie reprezentacji społeczności techników wypełniał istniejący od 1929 r. Związek Techników Rzeczypospolitej Polskiej. Przed organizacją tą postawiono trzy zasadnicze zadania: „wyjednanie dla techników ze średnim wykształceniem należnych im uprawnień zawodowych i odpowiednich praw na służbie państwowej; obronę i utrzymanie

¹ „Technik Polski” 1936 nr 1 s. 45.

² „Technik Polski” 1935 nr 8—9 s. 107.

tych praw; pomoc pod postacią ułatwień przy wyszukiwaniu zajęcia i wszelką inną pomoc dla stowarzyszeń o podobnym do Związku Techników RP charakterze”³.

Władze tej organizacji zdawały sobie sprawę z konieczności nawiązania współpracy z innymi organizacjami grupującymi techników w celu uzgodnienia stanowisk i wspólnych wystąpień. Podjęto nawet próby połączenia Związku Techników Rzeczypospolitej z poznańskim Zrzeszeniem Techników Kolejowych. Skończyła się ona niepowodzeniem. W lipcu 1934 r. Ogólnopolski Zjazd Przedstawicieli Stowarzyszeń Techników postanowił powołać do życia Komisję Porozumiewawczą Stowarzyszeń w której uzgadnianoby wspólne stanowisko środowiska techników ze średnim wykształceniem. Jednak dopiero utworzenie Naczelnej Organizacji Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej i dyskusja nad projektem ustawy o Naczelnej Radzie Technicznej opracowanym przez Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych spowodowały, że w grudniu 1935 r. podjęto decyzję o zorganizowaniu Naczelnej Organizacji Stowarzyszeń Techników Rzeczypospolitej Polskiej. W jej skład weszły następujące organizacje techników: Związek Techników RP, Zrzeszenie Techników Kolejowych RP, Zrzeszenie Absolwentów Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie, Stowarzyszenie Techników w Poznaniu, Stowarzyszenie Koło Techników Wychowawców Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie, Zrzeszenie Pracowników Administracji Technicznej Warsztatów i Parowozowni PKP, Stowarzyszenie Absolwentów Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi, Stowarzyszenie Absolwentów Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu, Stowarzyszenie Absolwentów Państwowej Szkoły Lotniczej i Samochodowej w Warszawie⁴.

Zjazd konstytucyjny Naczelnej Organizacji Stowarzyszeń Techników Rzeczypospolitej Polskiej odbył się 25 października 1936 r. Celem utworzonej organizacji była „współpraca z władzami państwowymi, samorządowymi i społecznymi na polu gospodarki, oświaty i wychowania oraz dążenie do uregulowania spraw zawodowych i organizacyjnych techników”⁵.

Po utworzeniu Naczelnej Organizacji Stowarzyszeń Techników RP ugruntował się podział świata technicznego na dwie odrębne grupy zawodowe — inżynierów oraz techników. Podział ten przetrwał w niezmienionej formie do września 1939 r.

W 1935 r. dzięki pewnej poprawie koniunktury gospodarczej na rynkach światowych oraz dzięki zabiegom rządu zmierzającym do wyrównania budżetu państwowego, gospodarka Polski wykazała tendencje stabilizacyjne. Pozwoliło to na wprowadzenie w życie rządowego planu inwestycyjnego, którego realizacja przyczynić się miała do umocnienia potencjału gospodarczego Polski. Plan ten obejmował okres od 1 VII 1936 r. do 1 VII 1940 r. Przewidziane w nim wydatki inwestycyjne zamykały się kwotą 1650—1800 mln zł. Plan ten wykonany został do marca 1939 r.⁶

³ *Rozwój Związku Techników RP i jego zadania*. „Technik Polski” 1934 nr 1 s. 1—2.

⁴ „Technik Polski” 1936 nr 1 s. 45.

⁵ „Technik Polski” 1936 nr 9 s. 194.

⁶ Władysław Rusiński: *Rozwój gospodarczy ziem polskich w zarysie*. Warszawa 1973 s. 408—409.

Problemom gospodarczym i roli inżynierów i techników w realizowaniu wszelkich przedsięwzięć gospodarczych oraz w życiu państwa, poświęcone były obrady dwóch największych krajowych kongresów technicznych zorganizowanych w latach trzydziestych: jednego przez Naczelną Organizację Inżynierów RP, drugiego zaś przez Naczelną Organizację Stowarzyszeń Techników RP.

We wrześniu 1937 r. zorganizowany został przez NOIRP we Lwowie słynny już dziś I Polski Kongres Inżynierów. Jego uczestnicy wypowiedzieli się w sprawie realizacji obowiązującego planu inwestycyjnego, wskazując na najbardziej zaniedbane dziedziny życia gospodarczego, wymagające pierwszoplanowych inwestycji. Na Kongresie tym po raz pierwszy poparto jako słuszną ideę planowania gospodarczego w skali ogólnopaństwowej⁷.

W rok po Kongresie lwowskim, w grudniu 1938 r. odbył się w Warszawie I Polski Kongres Techników zorganizowany przez Naczelną Organizację Stowarzyszeń Techników RP. Przywiązywała ona do Kongresu dużą wagę. Stanowić on miał kolejny krok na drodze w dążeniach do równouprawnienia techników, zabrać głos w rozpoczętej na Kongresie lwowskim dyskusji o przyszłości gospodarczej kraju.

Idea zorganizowania Kongresu zyskała aprobatę najwyższych władz państwowych. Protektorat nad nim objęli prezydent Ignacy Mościcki oraz marszałek Edward Śmigły-Rydz. Prace przygotowawcze do Kongresu prowadził Komitet Organizacyjny Kongresu złożony z trzech Komisji — Finansowej, Referatowej i Propagandowej.

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kongresu był Feliks Bizowski, jego zastępcą Stanisław Vogtman, sekretarzem Stefan Stegner, zastępcą sekretarza Zygmunt Grodzki. Pracami Komisji Komitetu kierowali: Antoni Grzymalski — Komisji Finansowej, Zygmunt Sławiński — Komisji Referatowej i Wacław Skrzypkowski — Komisji Propagandowej.

Uczestnikami Kongresu zostać mogły tylko osoby zaproszone przez organizatorów. Zgłoszenia przyjmowało Biuro Komitetu Organizacyjnego Kongresu mieszczące się w Warszawie przy ul. Wiejskiej 1⁸.

3 grudnia 1938 r. w sali Filharmonii w Warszawie rozpoczął dwudniowe obrady I Polski Kongres Techników. Obrady Kongresu otworzył, wygłaszając inauguracyjne przemówienie, prezes Naczelnej Organizacji Stowarzyszeń Techników Rzeczypospolitej Polskiej, Aleksander Taff. W przemówieniu tym omówione zostały cele i zadania Kongresu, wśród których na plan pierwszy wysunęło się zagadnienie „zorganizowania i powołania do życia Samorządu Technicznego, który już dzisiaj może w Polsce zgrupować i zespolić około 30 000 techników ze średnim wykształceniem i 12 000 inżynierów, a w dalszej przyszłości również majstrów technicznych i wykwalifikowanych robotników zatrudnionych w przemyśle i inwestycjach technicznych”⁹. Mówca stwierdził również, że istnienie samorządu technicznego zakończy okres nieporozumień i braku współdziałania w pracy istniejących między grupami fachowców. Kończąc przemówienie Aleksander Taff wyraził pogląd, iż zjednoczenie wysiłku na drodze odbudowania potęgi państwa będzie podstawą do stworzenia warunków dobrobytu i sprawiedliwości społecznej.

⁷ *Pierwszy Polski Kongres Inżynierów*. Warszawa 1938. Nakładem NOI.

⁸ *Przewodnik I Polskiego Kongresu Techników*. Warszawa 1938 s. 17—28.

⁹ *Pierwszy Polski Kongres Techników*. „Technik Polski” 1938 nr 12 s. 158.

Po przemówieniu Aleksandra Taffa dokonano wyboru Przewodniczącego Kongresu. Został nim Wiktor Sławiński, przewodniczący Polskiego Związku Absolwentów Szkół Górniczych. Do Prezydium Kongresu weszli: Jan Celiński, Julian Treutler, Aleksander Wachniewski jako zastępcy Przewodniczącego Kongresu, Tadeusz Skóra, Michał Wasilewski i Antoni Grzymalski jako sekretarze oraz Kazimierz Żelazkiewicz, Waław Skrzypkowski, Ignacy Kaczmarek, Bolesław Rebda, Konstanty Dobrzański, Zygmunt Ledóchowski i Feliks Bizowski jako członkowie.

W godzinach popołudniowych tegoż dnia rozpoczęły obrady cztery sekcje Kongresu. Toczyły się one w salach Domu Katolickiego przy ul. Nowogrodzkiej 49. W sekcji I dyskutowano na temat samorządu technicznego, w II na tematy ogólnotechniczne, w III na tematy socjalne i w IV na tematy organizacyjne. Ogółem w czterech sekcjach Kongresu wygłoszono 20 referatów¹⁰.

W sekcji pierwszej sformułowany został pogląd techników na organizację samorządu technicznego, jego rolę i zadania oraz wysunięte zostały postulaty dotyczące obrony interesów zawodowych techników przez samorząd techniczny. Postulowany na Kongresie schemat organizacyjny samorządu technicznego uwzględniał uczestnictwo w nim trzech grup fachowców mających kwalifikacje do samodzielnego wykonywania czynności zawodowych i prac „wkraczających w sferę gospodarczej twórczości” — mianowicie inżynierów, techników i majstrów. Samorząd techniczny reprezentować miała wobec władz państwowych i centralnych władz samorządowych — w myśl postulatów — Naczelna Izba Techniczna czuwająca nad całokształtem prac samorządu.

Naczelna Izba Techniczna podzielona być miała na sekcje fachowe i grupy branżowe zajmujące się sprawami poszczególnych branż technicznych i zawodów.

Odpowiednikami Naczelnej Izby Technicznej miały być w terenie Okręgowe Izby Techniczne reprezentujące samorząd wobec terenowych władz państwowych i samorządowych. Najmniejszym ogniwem organizacyjnym w proponowanym schemacie powinny być Rejonowe Izby Techniczne działające w poszczególnych rejonach gospodarczych. Izby Techniczne miały za zadanie ścisłą współpracę z państwowymi ośrodkami planowania wszystkich szczebli w zakresie planowania gospodarczego oraz kontroli wykonania planów.

Przed tak zorganizowanym samorządem technicznym postawiono konkretne zadania. Najważniejsze z nich były następujące: opiniowanie prac technicznych dla potrzeb państwa, nadawanie członkom samorządu uprawnień zawodowych, sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem zawodu, rejestrowanie kadr technicznych, weryfikacja kwalifikacji technicznych kadry technicznej, ustalanie i strzeżenie zasad etyki zawodowej, budowa domów technicznych itp.

Samorząd techniczny miał ponadto szczególne zadania do spełnienia wobec istniejących stowarzyszeń technicznych, które miały uzupełniać ustawową działalność samorządu w formie pracy społecznej. Zająć się one miały podstawową pracą merytoryczną — działalnością w dziedzinie rozwoju techniki, podnoszeniem poziomu nauk technicznych, rozwojem kultury technicznej, rozwojem wynalazczości, działalnością wydawniczą, doksztalcaniem zawodowym, organizowaniem życia towarzys-

¹⁰ *Przewodnik*, s. 31.

kiego itp. Samorząd miał wspierać stowarzyszenia udostępniając im pomieszczenia w domach technicznych i dofinansowywać ich działalność merytoryczną¹¹.

Jednym z najważniejszych zadań samorządu technicznego powinna być — zgodnie z intencją projektodawców — obrona interesów zawodowych techników, a więc zapewnienie im udziału w życiu gospodarczym, obrona uprawnień do wykonywania zawodu, zapewnienie odpowiednich warunków pracy i bytu¹².

W sekcji drugiej omówiony został plan przebudowy gospodarczej Polski, przy czym podkreślono szczególnie następujące sprawy: konieczność zmniejszenia różnicy poziomu istniejącej między techniką polską a techniką państw zachodnich, ścisłego połączenia działalności inwestycyjnej z naturalnymi możliwościami technicznymi i gospodarczymi Polski, konieczność realizacji inwestycji według kolejności wynikającej z hierarchii ważności podyktowanej planem gospodarczym.

Przebudowa podstawowych urządzeń gospodarczych powinna być realizowana — zdaniem dyskutujących — zgodnie z wnioskami I Polskiego Kongresu Inżynierów i przede wszystkim powinna objąć: utworzenie ogólnopaństwowych sieci dróg lądowych i wodnych, stworzenie wielkiej sieci energetycznej, uregulowanie rzek i przeprowadzenie prac melioracyjnych, stworzenie planowanej sieci nowoczesnych miast na poziomie europejskim.

W dziedzinie przemysłu Kongres postulował przede wszystkim rozwój przemysłu metalowego, chemicznego i materiałów budowlanych. Uznano także za konieczne wzmoczenie wysiłków w produkcji rolniczej, mechanizację oraz chemizację rolnictwa.

Przedstawiono i omówiono także etapy planowej przebudowy techniczno-gospodarczej kraju. Pierwszy z nich sześcioletni nazwany okresem planu mobilizacyjnego, charakteryzować się miał wykorzystaniem wszystkich rezerw tkwiących w istniejących warsztatach pracy, narzędziach, ludziach i źródłach surowców. Drugi etap — dziewięcioletni, nazwany planem strukturalnej przebudowy, charakteryzować się miał wysoką sprawnością zawodową zatrudnionych, wprowadzeniem nowoczesnych technik do produkcji i nowoczesnym zarządzaniem. W okresie tym dzięki nowoczesnym środkom i metodom zrealizować będzie można wielkie inwestycje stanowiące podstawę przebudowy gospodarczej, społecznej i administracyjnej państwa.

Trzeci etap — piętnastoletni, nazwany planem unormowanej rozbudowy, charakteryzować się miał szybkim tempem wzrostu dobrobytu społeczeństwa, dalszą rozbudową wielkiego przemysłu i wzrostem nakładów inwestycyjnych.

Zrealizowanie tego planu, obliczone na 30 lat, zależało od trzech następujących warunków: przeznaczenia środków finansowych z budżetu państwa, „unarodowienia” życia gospodarczego, czyli usunięcia obcych żywiołów mających wpływ na rozwój przemysłu, rolnictwa, handlu i bankowości, „uwłaszczenia” świata pracy, czyli dania pracującym możliwości zarządzania swoimi warsztatami pracy¹³.

W sekcji trzeciej omówione zostały zagadnienia związane z dynamiką rozwoju ludnościowego, sprawami bytowymi ludności, kulturą

¹¹ Tamże s. 34—39.

¹² Tamże s. 34—39.

¹³ Tamże s. 45—62.

i kształceniem zawodowym. Postulowano wprowadzenie zasady powszechności kształcenia i zmianę struktury szkolnictwa na wszystkich poziomach. W szczególności postulowano intensywną rozbudowę szkolnictwa technicznego wszystkich szczebli, utworzenie nowych szkół i kierunków studiów w specjalnościach nowych, nie istniejących w szkolnictwie, a potrzebnych dla gospodarki narodowej. Wypowiedziano się za utworzeniem dwóch nowych politechnik oraz stworzeniem w uprzemysłowionych rejonach kraju, w których nie było wyższych szkół technicznych, instytutów politechnicznych — filii istniejących politechnik. Zwrócono także uwagę na konieczność rozbudowy szkolnictwa rolniczego, handlowego i administracyjnego.

Chcąc zabezpieczyć właściwą ilość kadr potrzebnych do zrealizowania planu przebudowy gospodarczej Polski uznano za konieczne przebudowanie szkolnictwa, a jego strukturę przedstawiono następująco: na szczeblu lokalnym proponowano utworzenie szkół powszechnych i kursów zawodowych; na szczeblu obwodu — gimnazjów, zawodowych kursów technicznych i handlowych, liceów oraz kursów zawodowych wyższego typu na szczeblu rejonu, wreszcie w okręgach — uczelni wyższych i wyższych kursów zawodowych. Prócz tego istnieć powinny centralne instytucje dokształcające kadry kierownicze, instruktorskie i naukowe na najwyższym poziomie.

Prawidłowy rozwój tak zorganizowanego szkolnictwa może zapewnić — zgodnie z sugestiami twórców tego planu — ścisła współpraca między władzami szkolnymi a władzami gospodarczymi, władzami organizacji zawodowych i społecznych na wszystkich szczeblach organizacyjnych¹⁴.

W sekcji czwartej omówione zostały zagadnienia związane z organizacją przemysłu, rolnictwa, rzemiosła i administracji państwowej. Uznano, że powodzenie całego długofalowego planu rozwoju gospodarki polskiej, zależy od rozwoju i sprawnego działania tych dziedzin gospodarczych.

Podstawowym warunkiem dobrej organizacji przemysłu powinno być współdziałanie z nim wszystkich sił społecznych z przemysłem związanych oraz obarczenie tych sił współodpowiedzialnością za jego rozwój. Współdziałanie to zapewnić miał sprawnie funkcjonujący samorząd przemysłowy zorganizowany wielostopniowo w Branżowe Samorządowe Związki Przemysłowe, Rejonowe Delegatury Izb Przemysłowych i Okręgowe Izby Przemysłowe podległe Naczelnej Izbie Przemysłowej. Ta z kolei wejść miała w skład Naczelnej Izby Gospodarczej.

Samorząd przemysłowy współpracując ściśle z komórkami samorządu gospodarczego zapewnić miał prawidłowy rozwój przemysłu, jego unowocześnienie oraz kontrolę procesów produkcji. W pracach tych bardzo ważną rolę odegrać miały podstawowe ogniwa samorządu — Samorządowe Związki Przemysłowe, przy których zorganizowane miały być branżowe instytuty badawcze. Związki te reprezentować miały interesy poszczególnych branż przemysłowych, zajmować się planowaniem rozwoju swoich gałęzi przemysłu, rozwojem postępu technicznego i wszelkimi sprawami administracji związanymi z daną branżą.

Również w dziedzinie rolnictwa postulowano utworzenie organizacji samorządowej, zadaniem której byłoby przede wszystkim stworzenie dla gospodarki rolnej warunków nieograniczonego rozwoju i zsynchrono-

¹⁴ Tamże s. 63—92.

nizowania tego rozwoju z planami państwowymi. Ponadto do zadań samorządu należałyby następujące sprawy: opiniowanie ustaw i rozporządzeń państwowych dotyczących polityki rolnej, współpraca z władzami samorządowymi i państwowymi w zaspokajaniu potrzeb państwowych związanych z produkcją rolniczą, współpraca z organizacjami istniejącymi dobrowolnie w dziedzinie podnoszenia kultury rolniczej w kraju.

Przedstawiono również i zadania administracji państwowej wynikające z proponowanych przez Kongres planowych działań gospodarczych. Uznano za konieczne przede wszystkim powiększenie środków przeznaczonych na obronę państwa, podniesienie dobrobytu obywateli, zapewnienie środków materialnych na szybki i wszechstronny rozwój państwa, stworzenie podstaw materialnych dla zdrowej i racjonalnej struktury społeczno-demograficznej. Nowoczesna administracja powinna — zdaniem Kongresu — sprawnie tworzyć plany gospodarcze i bezbłędnie je realizować, dysponując przy tym nowoczesnymi metodami organizacji i fachową kadrą pracowników¹⁵.

4 grudnia zakończył obrady I Polski Kongres Techników. Wzięło w nim udział około 2000 osób, reprezentujących różne specjalności techniczne. Kongres dał możliwość swobodnego wypowiedzenia się technikom w sprawach dla nich najistotniejszych. Przebieg obrad i poziom dyskusji dały świadectwo dojrzałości obywatelskiej uczestników i udowodniły, że technicy stanowią istotny potencjał ludzki, który — choć niedoceniany — zaangażowany był silnie w najważniejsze sprawy społeczne. Najistotniejsze było to, że Kongres zajął się nakreśleniem sposobów poprawy sytuacji we wszystkich podstawowych dziedzinach, przedstawił w sposób całościowy od najniższego do najwyższego szczebla władzy państwowej, administracyjnej i samorządowej drogi wyjścia z impasu i stworzenia nowoczesnego, bogatego państwa polskiego.

Мрозовски К.

ЗАБЫТЫЙ КОНГРЕСС ТЕХНИКОВ

В середине тридцатых годов двадцатого века окончательно сформировался организационная форма польского мира техники. В 1935 году была создана Главная организация инженеров Польской Речипосполитой, объединяющая и представляющая польских инженеров. В 1936 году объединение техников со средним образованием создали Главную организацию техников Польской Речипосполитой, представляющую их среду.

Создание этих организаций утвердило разделение технического мира на две отдельные группы профессионалов инженеров и техников, что в той же самой форме существовало до сентября 1939 г.,

Эти организации организовали два самых больших конгресса представителей технической интеллигенции в Польше в период между 1-й и 2-й мировыми войнами. Заседания были посвящены хозяйственным проблемам и роли инженеров и техников в реализации всех хозяйственных мероприятий в жизни страны.

¹⁵ Там же s. 93—120.

В сентябре 1937 г. во Львове прошел хорошо известный сейчас I Польский конгресс инженеров, организованный ГОИРП.

В декабре 1938 года ГОИРП организовала в Варшаве I Польский конгресс техников, во время которого техники со средним образованием предприняли и провели дискуссию об экономическом будущем своей страны, начатую на конгрессе во Львове.

В докладах и дискуссиях Конгресса техники выразили свои взгляды на хозяйственные вопросы и общественные проблемы страны в то время, постулируя создание технического аппарата самоуправления, хозяйственного самоуправления, высказываясь по проблемам планового и гармонического развития хозяйства, профессионального и высшего обучения, культуры общества, социальных проблем трудящихся, современной администрации и национальной обороны.

Конгресс дал возможность свободно высказаться техникам по вопросам, имеющим для них самое существенное значение. Ход заседаний и дискуссия показали гражданскую зрелость участников Конгресса и доказали, что техники со средним образованием представляют собой существенный потенциал, который недооценивался при решении важнейших общественных вопросов.

K. Mrozowski

LE CONGRÈS OUBLIÉ DES TECHNICIENS

Aux années trente de notre siècle, le milieu technique polonais a finalement pris sa forme d'organisation. En 1935, on a créé l'Organisation Centrale des Ingénieurs de la République de Pologne (O.C.I.R.P.) qui unissait et représentait des sociétés des ingénieurs. En 1936, les sociétés des techniciens d'instruction secondaire ont formé l'Organisation Centrale des Sociétés des Techniciens de la République de Pologne (O.C.S.T.R.P.) qui représentait leur milieu.

La création de ces organisations a affermi la division du milieu technique en deux groupes professionnels — celui des ingénieurs et celui des techniciens — qui a gardé sa forme jusqu'en septembre 1939. Lesdites organisations ont organisé deux congrès techniques, les plus grands en Pologne de l'entre deux guerres. Le sujet des débats étaient les problèmes économiques ainsi que le rôle des ingénieurs et des techniciens dans la réalisation de grandes résolutions et dans la vie de l'État.

Au mois de septembre 1937, a eu lieu à Lvov le 1er Congrès Polonais des Ingénieurs, célèbre de nos jours et organisé par O.C.I.R.P. En décembre 1938, O.C.S.T.R.P. a organisé à Varsovie le 1er Congrès Polonais des Techniciens où les techniciens d'instruction secondaire ont repris et développé la discussion concernant l'avenir économique du pays, initiée au congrès des ingénieurs à Lvov.

Dans les rapports et dans la discussion, les techniciens ont présenté leurs opinions sur la situation actuelle économique et sociale, en postulant la création de l'autonomie technique, de l'autonomie économique, en traitant les questions du développement planifié et harmonieux de l'économie nationale, de l'instruction professionnelle et supérieure, de la culture de la société, des problèmes sociaux des travailleurs, de l'administration moderne et de la défense nationale. Le congrès a permis aux techniciens d'exprimer leurs opinions sur les questions les plus essentielles pour eux. Les débats et le niveau de la discussion ont témoigné de la maturité civique des assistants et ont prouvé que les techniciens d'instruction secondaire constituaient le groupe important, bien que sous-estimé, engagé à la vie sociale du pays.